

Część I. Wprowadzenie do pielęgniarstwa rodzinnego	1
1. Rozwój pielęgniarstwa rodzinnego – Barbara Ślusarska, Katarzyna Kocka	3
1.1. Historia i rozwój pielęgniarstwa rodzinnego	3
1.2. Koncepcja opieki pielęgniarstwiej nad rodziną i jej uwarunkowań zdrowotnych w środowisku	6
1.3. Pielęgniarstwo rodzinne w systemie podstawowej opieki zdrowotnej	10
1.4. Wybrane kierunki rozwoju pielęgniarstwa rodzinnego	12
2. Podstawy teoretyczne pielęgniarstwa rodzinnego	17
2.1. Wybrane teorie pielęgniarstwa w praktyce pielęgniarstwa rodzinnego – Danuta Zarzycka	17
2.1.1. Założenia teoretyczne pielęgniarstwa rodzinnego	17
2.1.2. Teorie pielęgniarstwa w praktyce pielęgniarstwa rodzinnego	21
2.2. Badania naukowe w pielęgniarstwie rodzinnym – Ludmiła Marcinowicz	34
2.2.1. Rodzaje badań naukowych	34
2.2.2. Cele badań naukowych	34
2.2.3. Wybrane przykłady badań naukowych w pielęgniarstwie rodzinnym	35
3. Opieka skoncentrowana na rodzinie	41
3.1. Koncepcja opieki skoncentrowanej na rodzinie (FCC – family-centered care) – Izabella Uchmanowicz, Katarzyna Lomper	41
3.1.1. Rodzina jako podmiot opieki pielęgniarstwiej	41
3.1.2. Założenia i definicja opieki skoncentrowanej na rodzinie	43
3.1.3. Zasady i komponenty opieki skoncentrowanej na rodzinie	45
3.1.4. Bariery na drodze do wprowadzenia opieki skoncentrowanej na rodzinie	47
3.1.5. Przykłady zastosowania opieki skoncentrowanej na rodzinie w praktyce	48
3.2. Proces pielęgnowania w opiece nad rodziną – Barbara Ślusarska, Hanna Kachaniuk	52
3.2.1. Podstawowe założenia procesu pielęgnowania w opiece nad rodziną	52
3.2.2. Ocena historii rodziny	53
3.2.3. Pielęgniarstwiej diagnoza rodzinna	61
3.2.4. Plan opieki nad rodziną	64
3.2.5. Interwencje pielęgniarstwiej wobec rodziny	65
3.2.6. Ocena wyników opieki nad rodziną	66
4. Prawno-organizacyjne aspekty wykonywania zawodu oraz samodzielności zawodowej pielęgniarstwa w opiece nad rodziną – Kamila Faleńczyk	71
4.1. Podstawy prawne pracy pielęgniarstwa w opiece nad rodziną	72
4.2. Formy organizacyjne pracy pielęgniarstwa rodzinnego	80
5. Prawno-organizacyjne aspekty wykonywania zawodu położnej w opiece nad kobietą i jej rodziną – Grażyna Iwanowicz-Palus, Justyna Krysa	85
5.1. Podstawy prawne pracy położnej rodzinnej (położnej POZ)	85
5.2. Formy organizacyjne pracy położnej rodzinnej (położnej POZ)	86
5.3. Opieka położnicza nad kobietą i jej rodziną w środowisku zamieszkania	90
6. Wizyty domowe – Barbara Ślusarska, Ludmiła Marcinowicz, Katarzyna Kęcka	99
6.1. Wizyta domowa – charakterystyka i zasady	99
6.1.1. Bezpieczeństwo pielęgniarstwa podczas wizyt domowych	102
6.1.2. Etapy wizyty domowej	103
6.1.3. Częstotliwość i czas trwania wizyt domowych	103
6.2. System organizacyjny pielęgniarstwiej wizyt domowych w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej	104
6.2.1. Wizyta domowa pielęgniarstwa rodzinnego	105

6.2.2. Wizyta domowa pielęgniarki opieki długoterminowej	107
6.2.3. Wizyta domowa pielęgniarki opieki paliatywnej (hospicjum domowe)	108
7. Uwarunkowania kulturowe opieki pielęgniarskiej w rodzinie - Anna Majda, Joanna Zalewska-Puchała	111
7.1. Rola rodziny w przekazywaniu wierzeń, przekonań i praktyk w obszarze zdrowia i choroby	112
7.2. Odrębności kulturowe dotyczące rodziny i małżeństwa wśród wyznawców islamu	114
7.3. Odrębności kulturowe dotyczące rodziny i małżeństwa u Romów	117
Część II. Opieka środowiskowa nad rodziną zdrową i środowiskiem lokalnym	123
8. Profilaktyka chorób w środowisku lokalnym i w rodzinie - Aldona Kubica	125
8.1. Rozpoznawanie czynników ryzyka i profilaktyka chorób	126
8.2. Profilaktyczne programy zdrowotne ukierunkowane na rodzinę i środowisko lokalne	130
9. Opieka perinatalna	137
9.1. Edukacja przedkonceptyjna - Agnieszka Bień	137
9.1.1. Zachowania prozdrowotne w okresie przedkonceptyjnym	138
9.1.2. Profilaktyka wad wrodzonych i chorób genetycznych	140
9.1.3. Planowanie rodziny z uwzględnieniem czynników ryzyka	141
9.2. Opieka okołoporodowa w praktyce położnej POZ - Grażyna Iwanowicz-Palus	144
9.2.1. Świadczenia położnej POZ w zakresie opieki okołoporodowej	145
9.2.2. Świadczenia położnej POZ w ramach wizyt patronażowych	147
9.2.3. Przedporodowe spotkania edukacyjne z położną	148
9.2.4. Opieka położnej POZ nad położnicą i noworodkiem w miejscu zamieszkania	151
10. Opieka pielęgniarska w ochronie zdrowia pracujących - Katarzyna Kocka, Marcin Rząca, Bernadetta Jędrzejkiewicz	157
10.1. Profilaktyczna opieka zdrowotna nad pracującymi	157
10.2. Ograniczanie szkodliwego wpływu pracy na zdrowie	161
10.2.1. Ocena ryzyka zawodowego	162
10.2.2. Badania profilaktyczne	164
10.2.3. Programy profilaktyczne i promocyjne w zakładach pracy	165
11. Opieka pielęgniarska nad dzieckiem zdrowym	169
11.1. Profilaktyka chorób w opiece nad dzieckiem w okresie wczesnego dzieciństwa - Anna Owłasiuk	169
11.1.1. Testy przesiewowe	170
11.1.2. Szczepienia ochronne	173
11.1.3. Wizyty patronażowe	178
11.1.4. Edukacja zdrowotna	179
11.2. Profilaktyka chorób w opiece nad dzieckiem w wieku szkolnym - Katarzyna Kocka	181
11.2.1. Testy przesiewowe	182
11.2.2. Edukacja zdrowotna	186
11.3. Opieka pielęgniarska nad rodzinami ze zmienionym wzorcem ról - Katarzyna Kęcka	192
11.3.1. Przemoc wobec dziecka w rodzinie	193
11.3.2. Dziecko w rodzinie z uzależnieniem alkoholowym	196
11.3.3. Adopcja w rodzinie	199
11.3.4. Współpraca pielęgniarki rodzinnej z asystentem rodziny w opiece nad rodziną dysfunkcyjną	201

Część III. Opieka pielęgniarska w wybranych stanach klinicznych w środowisku zamieszkania 205

12. Opieka pielęgniarska nad dzieckiem chorym i jego rodziną - Anna Bednarek, Alina Trojanowska 207

12.1. Przygotowanie rodziców do sprawowania opieki nad dzieckiem chorym w środowisku domowym 207

12.1.1. Choroby zakaźne 208

12.1.2. Choroby alergiczne 212

12.1.3. Cukrzyca typu 1 216

12.1.4. Padaczka 218

12.1.5. Przygotowanie dziecka do hospitalizacji 219

12.2. Opieka nad rodziną z dzieckiem niepełnosprawnym 220

12.2.1. Zespół Downa 220

12.2.2. Mózgowe porażenie dziecięce 223

12.2.3. Wady rozwojowe 225

13. Opieka pielęgniarska nad pacjentem i jego rodziną w wybranych stanach chorobowych 229

13.1. Infekcje górnych dróg oddechowych - Ewa Rudnicka-Drożak, Jolanta Szeliga-Król 229

13.1.1. Ostre infekcyjne zapalenie błony śluzowej jamy ustnej 229

13.1.2. Ostre infekcyjne zapalenie gardła i migdałków podniebiennych 231

13.1.3. Ostre zapalenie nagłośni 234

13.1.4. Ostre podgłośniowe zapalenie krtani (krup) 236

13.1.5. Choroby jamy nosowej i zatok przynosowych 237

13.1.6. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 237

13.2. Infekcje ucha i zatok oraz tkanki okostnej i przyzębia - Ewa Rudnicka-Drożak, Jolanta Szeliga-Król 239

13.2.1. Ostre zapalenie ucha środkowego 239

13.2.2. Ostre zapalenie błony śluzowej nosa i zatok przynosowych 243

13.2.3. Infekcje tkanki okostnej i przyzębia 248

13.2.4. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 250

13.3. Zakażenia układu moczowego - Donata Kurpas 251

13.3.1. Podstawy kliniczne 251

13.3.2. Leczenie ambulatoryjne 256

13.3.3. Profilaktyka ZUM 260

13.3.4. Zakres edukacji zdrowotnej pacjenta 261

13.4. Infekcje skórne - Donata Kurpas 265

13.4.1. Podstawy kliniczne 265

13.4.2. Terapia ambulatoryjna (zakażenia łagodne i umiarkowane) 270

13.5. Astma oskrzelowa - Grzegorz Józef Nowicki, Andrzej Prystupa 273

13.5.1. Podstawy kliniczne 273

13.5.2. Leczenie - terapia ambulatoryjna 279

13.5.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 284

13.5.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 286

13.6. Choroba niedokrwienna serca - Magdalena Lisiak, Izabella Uchmanowicz 295

13.6.1. Podstawy kliniczne 295

13.6.2. Leczenie - terapia ambulatoryjna 299

13.6.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 300

13.6.4. Rehabilitacja kardiologiczna pacjenta 305

13.7. Nadciśnienie tętnicze - Grzegorz Józef Nowicki, Barbara Ślusarska 307

13.7.1. Podstawy kliniczne 307

13.7.2. Leczenie - terapia ambulatoryjna 313

13.7.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 315

13.7.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 318

322	13.8. Przewlekła niewydolność krążenia – Magdalena Sylwia Kamińska
	13.8.1. Podstawy kliniczne 322
	13.8.2. Leczenie – terapia ambulatoryjna 328
	13.8.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 329
	13.8.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 333
	13.9. Cukrzyca – Zofia Nowak-Kapusta, Czesław Marcisz 337
	13.9.1. Podstawy kliniczne 337
	13.9.2. Leczenie – terapia ambulatoryjna 341
	13.9.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 344
	13.9.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 346
	13.10. Choroba wrzodowa żołądka i dwunastnicy – Andrzej Prystupa, Grzegorz Józef Nowicki 353
	13.10.1. Podstawy kliniczne 353
	13.10.2. Leczenie – terapia ambulatoryjna 358
	13.10.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 360
	13.10.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 363
	13.11. Stan po udarze mózgu – Alicja Marzec, Monika Biercewicz 367
	13.11.1. Podstawy kliniczne 367
	13.11.2. Terapia szpitalna i ambulatoryjna 372
	13.11.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 373
	13.11.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 378
	13.12. Choroby naczyń żylnych – Maria Budnik-Szymoniuk 385
	13.12.1. Podstawy kliniczne 385
	13.12.2. Leczenie – terapia ambulatoryjna 390
	13.12.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 393
	13.12.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 395
	13.13. Zespół metaboliczny – Kamila Faleńczyk, Agnieszka Pluta 399
	13.13.1. Podstawy kliniczne 399
	13.13.2. Leczenie – terapia ambulatoryjna 403
	13.13.3. Zakres opieki rodzinno-środowiskowej 408
	13.13.4. Edukacja terapeutyczna pacjenta i jego rodziny 410
	13.14. Wybrane choroby zakaźne – Paulina Kalinowska, Alicja Wandałowicz 415
	13.14.1. Biegunki infekcyjne 415
	13.14.2. Zakażenia wirusem ospy wietrznej i półpaśca 422
	14. Opieka nad pacjentem z problemami zdrowia psychicznego i jego rodziną – Damian Czarnecki, Beata Łangowska-Grodzka, Krzysztof Opozda, Marcin Ziółkowski 431
	14.1. Rozpoznawanie zaburzeń zdrowia psychicznego 431
	14.2. Przygotowanie rodziny do opieki nad członkiem rodziny z problemami zdrowia psychicznego 438
	14.3. Rodzina wobec uzależnienia behawioralnego 443
	14.4. Zespół stresu pourazowego 446
	15. Opieka nad pacjentem leczonym chirurgicznie i jego rodziną – Regina Sierżantowicz 455
	15.1. Rodzina wobec problemów opieki po zabiegach chirurgii jednego dnia 455
	15.2. Udział rodziny w opiece nad pacjentem leczonym chirurgicznie 464
	15.2.1. Pacjent ze stomią 464
	15.2.2. Pacjent z opatrunkiem gipsowym 467
	15.2.3. Pacjent po resekcji żołądka 469
	16. Opieka pielęgniarska nad osobą starszą i jej rodziną 475
	16.1. Całościowa Ocena Geriatryczna w praktyce pielęgniarki rodzinnej – Ewa Borowiak 475
	16.2. Zapotrzebowanie na opiekę nad osobami starszymi w środowisku zamieszkania – Ewa Borowiak 478
	16.3. Rodzina wobec problemów związanych z opieką nad osobą starszą w środowisku domowym – Agnieszka Bartoszek 485

16.3.1. Opieka w środowisku domowym nad osobą z chorobą Parkinsona 487

16.3.2. Opieka w środowisku domowym nad osobą z chorobą Alzheimera 492

16.3.3. Problem nietrzymania moczu wśród osób starszych objętych opieką domową 498

17. Pielęgniarstwo rodzinne w środowisku domowym w wybranych stanach wymagających wzmożonej opieki – Anna Kliś-Kalinowska 505

17.1. Opieka hospicyjno-paliatywna w środowisku domowym 505

17.2. Opieka nad pacjentem w środowisku domowym po leczeniu chemioterapeutycznym i/lub po zastosowaniu radioterapii 517

17.3. Stany nagłe w opiece paliatywnej 520

Słowniczek 525

Aneks 539

Skorowidz 603